

6. helluntain jälkeinen viikko, perjantai

Epistola

(1. Kor. 4: 5 – 8)

”Veljet, älkää tuomitko ennen aikaisesti, ennen kuin Herra tulee. Hän valaisee pimeyden kätköt ja tuo esiin sydänten ajatukset, ja silloin itse kukin saa kiitoksen Jumalalta. Veljet, olen käyttänyt itsestäni ja Apolloksesta tällaista vertauskuvaa teidän takianne, jotta meistä oppisitte ymmärtämään sanat: ”Tyytykää siihen mitä on kirjoitettu.” Älkää siis mahtaillen asettuko yhden puolelle toista vastaan. Kuka antaa sinulle erikoisaseman? Onko sinulla mitään, mitä et ole saanut lahjaksi? Jos kerran olet saanut kaiken lahjaksi, miksi ylpeilet niin kuin se olisi omaa ansiotasi? Te olette näköjään kylläisiä, teistä on tullut rikkaita, olette päässeet kuninkaiksi – toisin kuin me. Kunpa olisittekin kuninkaita, niin mekin saisimme kuninkaina hallita teidän kanssanne!”

”Älkää siis tuomitko ennen aikaisesti” viittaa siihen, että tuomio on tuleva Kristuksen tullessa toisen kerran aikojen lopussa. Sitä ennen ei pidä tuomita ketään. Vaikka tämä on itsestään selvyys, tällä tuomiolla tarkoitetaan tuomiota synnistä. Yhteiskunnan toimielimet tuomitsevat olemassa olevan järjestyksen mukaan. Kun huomioidaan edellinen jae, jossa Paavali toteaa: ”minulla e ole mitään tunnollani”, niin todennäköisesti korinttilaiset olivat arvostelleet Paavalia ja nyt Paavali puolustautuu tuota arvostelua vastaan.

Puhuessaan vertauskuvista Paavali viittaa aikaisemmin kirjoitettuun: ”Minä istutin, Apollos kasteli, mutta Jumala antoi kasvun” (3:6) ja ”Meitä on siis pidettävä Kristuksen palvelijoina, joiden huostaan on uskottu Jumalan salaisuudet” (4: 1). Näiden vertauskuvien tarkoituksena on kertoa heidän tehtävänsä. ”Tyytykää siihen mitä on kirjoitettu” tarkoittaa, että kirjoituksia ei saa tulkita väärin hengellistään niitä. Näillä kirjoituksilla voidaan tarkoittaa niin Vanha testamenttia kuin jotakin muuta kirjoitettua tekstiä.

”Kuka antaa sinulle erikoisaseman?” Paavali pyrkii osoittamaan, ettei korinttilaisilla ole keskuudessaan johtajaa. ”Te olette näköjään kylläisiä, teistä on tullut rikkaita, olette päässeet kuninkaiksi.” Nyt Paavali siirtyy sarkasmista ironiaan. Hänen mukaansa korinttilaiset käyttäytyvät jo sillä tavoin, kuin olisivat taivasten valtakunnassa. Paavali pyrkii poistamaan korinttilaisista ylpeyden. Mikään ei oikeuta ajattelemaan, että olisimme parempia kuin muut tai heidän yläpuolellaan.

Evankeliumi

(Matt. 13: 44 – 54)

”Herra kertoi seuraavan vertauksen: taivasten valtakunta on kuin peltoon kätketty aarre. Kun mies löysi sen, hän peitti sen uudelleen maahan, ja sitten hän iloissaan myi kaiken minkä omisti ja osti sen pellon. ”Taivasten valtakunta on myös tällainen. Kauppias etsi kauniita helmiä. Kun hän löysi yhden kallisarvoisen helmen, hän myi kaiken minkä omisti ja osti sen. ” Vielä taivasten valtakunta on kuin nuotta, joka laskettiin mereen ja joka keräsi kaikenlaisia kaloja. Kun se tuli täyteen, kalastajat vetivät sen rantaan, istuutuivat ja lajittelivat hyvät kalat koreihin mutta viskasivat huonot pois. Samoin käy maailman lopussa: enkelit tulevat, erottavat pahat vanhurskaista ja heittävät heidät tuliseen pätsiin. Siellä itketään ja kiristellään hampaita.” ”Ymmärsittekö nyt kaiken tämän?” Jeesus kysyi. ”Ymmärrämme” he vastasivat. Silloin hän sanoi heille: ”Siksipä jokainen lainopettaja, josta on tullut taivasten valtakunnan opetuslapsi, on kuin isäntä, joka runsaasta varastostaan ottaa esiin sekä uutta että vanhaa.” Kaikki nämä vertaukset kerrottuaan Jeesus lähti siltä seudulta ja meni kotikaupunkiinsa. Hän opetti ihmisiä heidän synagogassaan, ja hämmästyksissään he kysyivät: ”Mistä hänellä on tämä viisaus, mistä voima tehdä ihmeitä?”

Tässä on kolme tyypillistä Matteuksen vertausta valtakunnasta. Kahdessa ensimmäisessä joudumme pohtimaan, mikä niissä on tärkeintä? Onko se aarteen tai helmen arvo, vai se, miten löytäjä käyttäytyy (myy kaiken omaisuutensa) . Peltoon kätketyn aarteen omistaja ”iloissaan myi kaiken, minkä omisti” tuo esille tärkeän asian. Osallisuus valtakunnasta on ilon asia ja siitä voi iloiten maksaa koko elämäntyönsä aikaansaannoksen. Pello tarkoittaa maailmaa, aarre tarkoittaa julistusta ja tietoa Kristuksesta. Se on, apostoli Paavalin sanojen mukaan, kätketty (1. Kor. 2: 7). Se, joka etsii tietoa Jumalasta, löytää sen. Ajallisesti kaksi ensimmäistä vertausta liittyvät nykyisyyteen, ei lopun aikaan. Niissä kuvataan uskovaisia ihmisiä, jotka etsivät Jumalan valtakuntaa. Kirkon opettajat selittäessään tekstiä kauppiasta, joka etsi kauniita helmiä, kirjoittavat, että helmillä tarkoitetaan eri filosofien opetusta. Kallisarvoinen helmi on Kristus ja Hänen opetuksensa, joka tuo esille totuuden. ”Hän myi kaiken minkä omisti” paljastaa, että kaikesta muusta (filosofien opetuksesta) on luovuttava, kun löytää Kristuksen ilmoittaman totuuden.

Nuottavertauksen muodostavat jakeet 47 ja 48, sitä seuraa välittömästi vertauksen selitys. Kirkossa on erilaisia jäseniä, pyhiä ja syntisiä. Nuotan muodostavat apostolit ja heidän opetuksensa. He saavat saaliin eli seurakunnan. Se sisältää erilaisia meren eläviä. Lopullinen valinta (tuomio) kuuluu Jumalalle ja Hänen enkeleilleen. Siihen asti seurakunnissa tarvitaan kärsivällisyyttä ohjata seurakunnan jäseniä. Matteuksen mukaan hyvä opetuslapsi on se, joka ymmärtää asian. Markuksen evankeliumissa Jeesus moittii opetuslapsiaan ymmärtämättömyydestä (Mark. 8: 17 – 21).

”Siksi jokainen lainopettaja, josta on tullut taivasten valtakunnan lapsi, on kuin isäntä, joka runsaasta varastostaan ottaa esiin sekä uutta että vanhaa.” Tämä on vertaus, joka selittää vertauksia. Se voidaan ymmärtää usealla eri tavalla. Ensinnäkin uusi ja vanha. Useimmiten tämä selitetään siten, että vanha on Vanha testamentti ja uusi tarkoittaa Jeesuksen opetusta valtakunnasta. Mutta se voidaan ymmärtää myös niin, että vanha tarkoittaa sekä Vanhaa testamenttia ja Jeesuksen opetusta ja uusi ristiinnaulitsemista, ylösnousemusta ja sen jälkeistä aikaa. Tekstissä kannattaa huomata se, että Matteuksen kirkossa oli myös juutalaisia lainopettajia. Kirkon opettajat ovat myös selittäneet, että Jeesus tarkoitti lainopettajilla opetuslapsiaan, jotka tuntevat niin Vanhan testamentin opetuksen kuin Jeesuksen antaman opetuksen. On myös esitetty, että tässä kohdassa Matteus kirjoittaisi itsestään lainopettajana. Toisaalta teksti sopisi myös apostoli Paavaliin, joka oli taustaltaan fariseus. Vielä kannattaa huomata, että tässä vertauksessa Jeesus pitää Vanhan testamentin opetusta arvossa. Jumalan valtakunnasta esitettävä opetus yhdistää vanhan (juutalaiset) ja uuden (pakanat). Vanhan testamentin opetus saa täyttymyksensä Uudessa testamentissa.

Tekstimme loppuosa aloittaa uuden jakson Jeesuksen elämässä. Nyt alkaa vähitellen tie kohti ristiä. Perusteksti on Markuksen mukainen. Tähän uuteen jaksoon Matteus on tehnyt joitakin lisäyksiä. Myös Luukkaalla on tästä jaksosta kertomus. Tekstimme käsittää kotikaupungin tapahtumista vain alkuosan.

”Kaikki nämä vertaukset kerrottuaan” on Matteuksen tapa siirtyä yhdestä kertomuskokonaisuudesta toiseen. Kotikaupungissa Hän opetti, Markuksen mukaan ”synagogassa”, Matteuksen mukaan ”heidän synagogassaan”. Matteus tässä kohdassa todennäköisesti arvostelee juutalais-kristittyjä. Sama toistuu Matteuksella muualla kaksi kertaa (4: 23 ja 10: 17). Myös Jaakobin kirje 2: 2 voi sisältää tämän kritiikin, sana kokous voitaisiin kääntää myös sanalla synagoga.

Meidän tämän päivän tekstimme ei kerro vielä ihmisten suhtautumisesta Jeesukseen, viimeisessä lauseessa ihmetellään Hänen viisauttaan ja voimaansa. Seuraavassa jakeessa alkaa jo Jeesuksen torjuminen.